

Hoofdpijnenverslag van de internetconsultatie concept-Subsidieregeling sanering varkenshouderijen

1 Aanleiding internetconsultatie

Aanleiding

In het Regeerakkoord is € 200 miljoen gereserveerd om gezondheids- en leefomgevingsrisico's in gebieden met een zeer hoge veedichtheid te verminderen. Om maximaal recht te doen aan de uitdagingen die er zowel op de korte als op de middellange en lange termijn liggen, zijn partijen een gecombineerde aanpak langs twee sporen overeengekomen. Het saneringsspoor ziet op het op korte termijn (2019-2021) verminderen van de geuroverlast in veedichte gebieden door het saneren en beëindigen van varkenshouderijlocaties of -bedrijven van ondernemers die willen stoppen. Voor de sanering is € 120 miljoen gereserveerd. Recent is door het kabinet in het kader van het klimaatakkoord en de Urgendzaak echter besloten om het subsidieplafond voor de Srv met €60 miljoen te verhogen naar € 180 miljoen.

Het verduurzamings- en innovatiespoor ziet op de ontwikkeling van en investeringen in nieuwe stal- en houderijsystemen en geldt breder dan de varkenssector. In totaal is voor innovaties en brongerichte verduurzaming een besteding van € 60 miljoen voorzien, waarvan € 40 miljoen voor de varkens-, € 15 miljoen voor de pluimvee- en € 5 miljoen voor de melkgeitenhouderij. De middelen worden ingezet voor (de ontwikkeling van) integrale, brongerichte, emissiereducerende maatregelen, waarmee de kwaliteit van de leefomgeving rondom varkens-, pluimvee- en melkgeitenhouderijen wordt verbeterd. Daarnaast wordt het staklimaat verbeterd, doordat de uitstoot van schadelijke emissies zoveel mogelijk bij de bron wordt voorkomen. Deze aanpak verschilt daardoor van de huidige technieken, waarbij de focus ligt op end-of-pipe maatregelen, zoals luchtwassers.

Probleem

Vanuit de samenleving is er een groeiende roep om het leefklimaat rondom veehouderijbedrijven te verbeteren. Met name geuroverlast door varkenshouderijen in veedichte gebieden zorgt voor aantasting van het leefklimaat en maatschappelijke onrust. Bestaande milieu- en omgevingsrechtelijke instrumenten zijn ontoereikend om deze problemen snel en adequaat aan te pakken.

De sanering wordt vormgegeven in een subsidieregeling en bijbehorend flankerend beleid door decentrale overheden. Het doel is het op korte termijn verminderen van geuroverlast voor omwonenden door varkenshouderijen in veedichte gebieden. Dit wordt gerealiseerd door locaties die geuroverlast geven te beëindigen en de productiecapaciteit uit de markt te halen. Hiervoor kan een varkenshouder zijn bedrijf(slocatie) aanmelden. Zonder financiële ondersteuning en begeleiding bij het beëindigen van de varkenshouderij en het creëren van toekomstperspectief, blijven veel varkenshouders noodgedwongen hun bedrijf en daarmee de geuroverlast voortzetten. Dit heeft een negatief effect op de leefomgeving, het maatschappelijke draagvlak voor de varkenshouderij en het remt de verduurzaming van de varkenshouderijsector als geheel. De doelgroep van deze regeling is ingekaderd tot varkenshouders in de gebieden met de hoogste concentratie aan varkensbedrijven en bijgevolg de grootste geuroverlast, te weten de concentratiegebieden Zuid en Oost van de Meststoffenwet. Hieronder vallen (delen van) de provincies Noord-Brabant, Limburg, Gelderland, Overijssel en Utrecht. Hier wordt circa 84% van de varkens in Nederland gehouden. Decentrale overheden zijn betrokken bij de regeling, onder meer

door het intrekken van vergunningen, verlening van sloopvergunningen en begeleiden van stoppende varkenshouders naar een ander toekomstperspectief, bijvoorbeeld door herbestemming van de locatie.

Naast vermindering van geuroverlast heeft de regeling nog andere effecten:

- Krimp van de varkensstapel en het aantal varkenshouderijlocaties;
- Afname van de productie van dierlijke mest;
- Afname van de emissies van ammoniak, fijnstof en methaan;
- Bijdragen aan de ambitie van de veehouderij in het Klimaatakkoord (vermindering van broeikasgassen);
- Verbetering van het algehele leefklimaat in het buitengebied, onder meer door reductie van emissies, afname van het aantal transportbewegingen, tegengaan van verrommeling van het platteland en voorkomen van criminaliteit.

1.1 Leeswijzer

In hoofdstuk twee worden de door verschillende partijen ingebrachte zienswijzen op de internetconsultatie weergegeven. In hoofdstuk drie wordt de beleidsmatige toelichting vanuit LNV op de ingebrachte zienswijzen weergegeven. In bijlage I zijn alle reacties inclusief specifieke categorie weergegeven.

2 De internetconsultatie

Gedurende de internetconsultatie kon van 1 tot en met 31 mei 2019 worden gereageerd op de concept-Subsidieregeling sanering varkenshouderijen (Srv) en de concept-toelichting. Er zijn in totaal 39 zienswijzen via internet binnengekomen. Van deze ingediende zienswijzen zijn er 23 openbaar. De respondenten konden zelf kiezen of zij hun reactie openbaar wilden indienen of niet. Bij de keuze voor het openbaar indienen van een zienswijze, werd de zienswijze na goedkeuring weergegeven op de website (www.internetconsultatie.nl).

De participanten laten zich al naar gelang hun positie in het maatschappelijk speelveld in grofweg vijf categorieën indelen:

1. *Varkenshouders en brancheorganisaties*
2. *Adviesbureaus*
3. *Gemeenten en omgevingsdiensten*
4. *Burgers en omwonenden*
5. *Milieuorganisaties voor omwonenden*

In totaal zijn 12 reacties ingediend namens bedrijven in de varkenshouderij, 3 namens brancheorganisaties, 6 namens adviesbureaus, 8 namens gemeenten, 2 namens omgevingsdiensten, 6 namens burgers en omwonenden en 2 namens milieuorganisaties (Bijlage I). Hieronder volgt een globaal hoofdlijnenverslag van de meest voorkomende reacties.

Het algemene beeld is dat de respondenten kritisch hebben meegedacht over de conceptregeling en -toelichting. In de zienswijzen is aangegeven dat sommige punten in de regeling en toelichting nadere uitleg behoeven en in enkele gevallen heroverweging, bijvoorbeeld wat in het kader van de Srv onder een geurgevoelig object wordt verstaan.

In de volgende paragrafen wordt per categorie een samenvatting van alle zienswijzen weergegeven, ingedeeld naar gezamenlijk onderwerp. In hoofdstuk 3 volgt de beleidsmatige toelichting vanuit LNV op de ingebrachte zienswijzen.

2.1 Varkenshouders en brancheorganisaties

De zienswijzen zijn afkomstig van de volgende participanten: 12 varkenshouders (waarvan 3 zienswijzen openbaar) en 3 brancheorganisaties, namelijk de Producenten Organisatie Varkenshouderij (POV), Stichting Stimuland en de Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland (ZLTO).

Geurscore

Het is voor varkenshouders onduidelijk op basis van welke gegevens de geurscore wordt berekend (actuele of vergunde situatie). Daarnaast wordt verzocht om recreatie-objecten mee te nemen in de geurscore.

ZLTO geeft aan dat toekomstige ontwikkelingen meegenomen zouden kunnen worden, zoals een nieuwe woonwijk. Dit om toekomstige problemen te voorkomen.

POV geeft aan dat zij allereerst verzoeken om de ligging van bedrijven ten opzichte van recreatieobjecten mee te nemen in de geurscore. Daarnaast wordt, net als door ZLTO, aandacht gevraagd om concrete toekomstsituaties mee te wegen in de geurscore, bijvoorbeeld het realiseren van een nieuwe woonwijk.

Vereisten

Sloop

Varkenshouders hebben meerdere vragen op het gebied van sloop. De vragen hebben onder andere betrekking op de vraag of gebouwen en opslagen op het bouwblok ten behoeve van een andere tak onder de sloopverplichting vallen. Daarnaast is onduidelijk hoe hard de sloopeis is, mogen gebouwen bijvoorbeeld blijven staan bij een goed herbestemmingsplan?

Termijnen

Meerdere varkenshouders geven aan dat de termijnen op dit moment niet haalbaar zijn.

De POV geeft tevens aan dat haar leden terugkoppelen dat de termijnen te kort zijn. Het voorstel wordt gedaan om de termijn van 8 maanden te verlengen naar 12 maanden en de termijn van 14 maanden naar 18 maanden. De inschatting is dat dit de deelname en zorgvuldige uitvoering van de regeling ten goede kan komen.

Subsidiebedrag

Renovatie

Varkenshouders geven aan dat renovaties moeten worden meegenomen in de gecorrigeerde vervangingswaarde, omdat op dit moment de subsidie niet voor alle varkensstallen toereikend is. Hoe wordt bijvoorbeeld een stal beoordeeld waarvan recent de asbestplaten zijn vervangen door niet-asbesthoudende platen en een nieuw luchtkanaal voor de luchtwasser aan de stal is gebouwd? Geldt voor volledig gerenoveerde stallen een andere opleveringsdatum? Het verzoek wordt gedaan om stallen die intern volledig zijn verbouwd te beoordelen op jaar van renovatie in plaats van het bouwjaar.

Reikwijdte m² vergoeding

Varkenshouders stellen de vraag of bijgebouwen die ten dienste staan van de varkenshouderij (mestopslagen, loodsen, etc.) in aanmerking komen voor de m² vergoeding. Daarnaast wordt verzocht om maatwerk te leveren. Hoe wordt bijvoorbeeld omgegaan met een stal in aanbouw die is tegengehouden door omwonenden en gemeenten?

ZLTO stelt de vraag welke oppervlakte moet worden aangehouden voor het berekenen van de vergoeding, horen buitenopslagen voor mest en sleufsilo's behorende bij de varkenshouderij ook bij de oppervlakte?

Hoogte forfaitaire vergoeding

Een varkenshouder geeft aan dat de forfaitaire vergoeding moet worden opgehoogd naar 100%. Een andere varkenshouder geeft aan dat de vergoedingen voor de advieskosten te laag zijn. Het uurloon is eerder €120 per uur dan €58, zoals nu beschreven staat in de toelichting.

ZLTO stelt de vraag waarop de leeftijd van de gebouwen wordt gebaseerd in het geval er geen documenten aanwezig zijn waaruit blijkt wanneer de gebouwen in gebruik zijn genomen.

Varkensrechten

Een varkenshouder geeft aan dat de vergoeding voor de varkensrechten, zoals is berekend door WUR, te laag is.

ZLTO stelt de vraag of de mogelijkheid kan worden gegeven om na toekenning van de subsidie de benodigde varkensrechten nog aan te kopen.

Flankerend beleid

Flankerend beleid

Varkenshouders bevelen aan om de provincie en/of gemeente eerst een andere vergunning te laten verlenen, voordat de omgevingsvergunning wordt ingetrokken. Het wijzigen van het bestemmingsplan kan jaren duren en de varkenshouder wil graag zekerheid.

ZLTO vraagt of het mogelijk is om in overleg met de gemeente de bestemming van de locatie te wijzigen naar een niet-agrarische bestemming. ZLTO vraagt tevens of het mogelijk is om een bouwtitel te kopen en op de betreffende locatie ruimte voor ruimte woningen te realiseren.

Stichting Stimuland geeft aan dat zij in het contact met gemeenten en provincies in concentratiegebied Oost opmerken dat zij geen verantwoordelijkheid voelen en wellicht niet op de hoogte zijn van de verwachtingen die het Ministerie van LNV heeft bij het flankerend beleid van decentrale overheden bij deze subsidieregeling. De verwachting is dat dit tot problemen zal leiden zodra varkenshouders in de regio vragen hebben over hun specifieke situatie. Deze vragen zullen met maatwerk moeten worden beantwoord, wat niet mogelijk is als de gemeenten en/of provincies hier niet op voorbereid zijn. Daarnaast wordt aangegeven dat de verwachting is dat bij openstelling in augustus 2019 geen aanspreekpunt beschikbaar is bij de decentrale overheden, vanwege de vakantieperiode.

De POV vraagt tevens aandacht voor een adequaat en helder flankerend beleid vanuit provincies en gemeenten.

Overige

Zonnepanelen

Meerdere varkenshouders hebben vragen gesteld over de toepassing van zonnepanelen. Moeten stallen waarvan de daken worden gebruikt voor zonnepanelen bijvoorbeeld ook worden gesloopt?

Overig

Een aantal varkenshouders hebben specifieke vragen, bijvoorbeeld wanneer de aanmelding definitief is. Daarnaast wordt de vraag gesteld hoe wordt omgegaan met bedrijven die zijn verhuurd en waar de huurder varkens heeft gehouden. Daarnaast is de vraag gesteld of een bouwblok van een locatie mee kan doen op het moment dat op die locatie meerdere bouwblokken aanwezig zijn. Tot slot is de vraag gesteld of een gedoogstopper die op 1 januari 2020 weer voldoet aan de wettelijke vereisten, mee mag doen aan de regeling.

De POV stelt voor om het 'professieverbod' uit de regeling te halen of hier een termijn aan te verbinden. Daarnaast vraagt de POV aandacht voor de problematiek rondom herbesteding van bedrijfswoningen, waarbij na beëindiging van de agrarische activiteiten de bedrijfswoning kan worden omgezet naar een burgerwoning of aparte categorie bedrijfswoning welke legale bewoning mogelijk maakt, zonder dat de omliggende agrarische bedrijven hierdoor worden belemmerd in hun bedrijfsvoering of ontwikkelingsmogelijkheden. Tot slot heeft de POV nog een aantal specifieke opmerkingen op de tekst in de toelichting.

2.2 Adviesbureaus

De zienswijzen zijn afkomstig van de volgende participanten: zes adviesbureaus (waarvan 5 openbaar), waaronder de Vereniging van Accountants- en Belastingadviesbureaus (VLB).

Geurscore

Een adviesbureau geeft aan dat het voor de berekening van de geurscore van essentieel belang is welke geurgevoelige objecten meetellen. Aangegeven wordt dat de definities in de regeling nog onvoldoende duidelijk zijn. Voor de berekening in de geurscore tellen bedrijfswoningen van een landbouwonderneming niet mee. In de Wet geurhinder en veehouderij (artikel 3 tweede lid) krijgt een 'geurgevoelig object dat onderdeel uitmaakt van een andere veehouderij' of dat voorheen tot een andere 'veehouderij' behoorde een andere bescherming. Een bedrijfswoning bij een akkerbouwbedrijf krijgt dezelfde bescherming tegen geurhinder als een burgerwoning. Aangegeven wordt dat het niet onjuist is om in de subsidieregeling andere keuzes te maken over de geurgevoelige objecten die meetellen, maar het moet duidelijk zijn wat de achterliggende argumenten daarvoor zijn en het moet eenduidig zijn welke geurgevoelige objecten worden bedoeld.

Vereisten

Definitieve en onomkeerbare sluiting

Een adviesbureau stelt de vraag of bij deelname van een maatschap een van de maten op een later moment een varkensbedrijf mag opstarten of dat deze maat nooit meer als individueel persoon/éénmanszaak of in een maatschap/VOF/CV/BV een varkensbedrijf mag runnen op een andere locatie. En hoe zit dit als een varkenshouder op het moment van inschrijven bezig is met het opstarten van een samenwerkingsverband?

Een ander adviesbureau geeft aan dat de verplichting om geen varkens te gaan houden op een andere locatie dan waar de varkenshouder tijdens de aanvraag reeds varkens hield, een varkenshouder met maar één bedrijfslocatie nooit meer varkenshouder kan worden. Dit is een ongewenste en onredelijke beperking van de persoonlijke vrijheid van de aanvrager.

Concentratiegebied

Een adviesbureau stelt de vraag hoe wordt omgegaan met fusiegemeenten die nu meer gemeenten bevatten dan oorspronkelijk op de lijst met aangewezen gemeenten in het Concentratiegebied Zuid of Oost is opgenomen.

Afwijzingsgronden

Een adviesbureau geeft aan dat SMART moet worden weergegeven in welk tijdspad de varkenshouder daadwerkelijk varkens voor productie moet hebben gehouden. Daarnaast wordt de vraag gesteld of aan het onafgebroken gebruik alleen door de huidige varkenshouder moet worden voldaan of dat een rechtsvoorganger hier ook aan kan hebben voldaan.

Subsidiebedrag

Renovatie

Een adviesbureau stelt de vraag hoe wordt omgegaan met renovaties, wordt de leeftijd van de stal aangepast naar de meest recente grote renovatie? Daarnaast wordt de vraag gesteld wat de ingebruikname datum is van een stal. Is dit het moment van vergunningverlening, verlening bouwvergunning of de datum van eerste opleg dieren? Hoe wordt dit gecontroleerd?

Waardeverlies

Een adviesbureau stelt de vraag waarom 65% van de gecorrigeerde vervangingswaarde wordt vergoed in plaats van 100%. De stimulans om te stoppen is hiermee beperkt.

Reikwijdte m² vergoeding

Een adviesbureau vraagt aandacht om de vergoeding voor verdiepingsstallen aan te passen naar vergoeding per m² per etage, om ook voor deze bedrijven een vergoeding te betalen voor het werkelijke waardeverlies van de stallen en daarmee deelname van deze bedrijven mogelijk te maken tegen een vergoeding die recht doet aan dit werkelijke waardeverlies.

Varkensrechten

Door een adviesbureau wordt de vraag gesteld of op het relatienummer van het bedrijf/de locatie varkensrechten geregistreerd moeten staan. Daarnaast wordt de vraag gesteld wat er met de resterende 20% van de varkensrechten mag worden gedaan, vanwege de 80% eis.

Een ander adviesbureau stelt de vraag in hoeverre een varkenshouder met meerdere locaties varkens en varkensrecht kan verplaatsen naar een andere locatie.

Administratieve lasten

De VLB geeft aan dat voor administratieve handelingen door derden in de toelichting een uurtarief van €58,00 wordt gehanteerd. Dit is laag in relatie tot de gebruikelijke uurtarieven en er wordt geen rekening gehouden met de kosten van belastingadvies.

Subsidievaststelling

Een adviesbureau stelt de vraag of de subsidievaststelling vooraf wordt gegaan door een subsidieverlening en of een voorschot wordt gedaan voor de subsidievaststelling als bedoeld in artikel 17.

Overige

Herinvesteringsreserve

De VLB geeft aan dat de staking c.q. gedeeltelijke staking van een onderneming in het algemeen knelpunten oplevert bij toepassing van de herinvesteringsreserve. De VLB pleit voor een aanwijzing van de regeling als een vorm van overheidsingrijpen. Hierdoor worden de mogelijkheden tot omschakeling middels een gefaciliteerde herinvestering naar een nieuw bedrijf of kwalificerende herinvesteringen in de uitbreiding van een andere, bestaande agrarische bedrijfstak, verruimd.

Overige

Een adviesbureau geeft aan dat de regeling op basis van vrijwillige deelname niet maatschappelijk kan worden verantwoord.

2.3 Gemeenten en omgevingsdiensten

De zienswijzen zijn afkomstig van de volgende participanten: twee omgevingsdiensten, namelijk de Omgevingsdienst Achterhoek en Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant en acht gemeenten (waarvan zes openbaar).

Drie gemeenten, waaronder de gemeente Barneveld en Ede, hebben aan de hand van dezelfde voorbeeldbrief een reactie ingestuurd. Deze brief had betrekking op de volgende onderwerpen, die vervolgens hieronder verder worden toegelicht:

- Planning van de regeling;
- Geurscore en geurgevoelige objecten;
- Regeling in twee tranches;
- Periode tussen openstelling en antwoord op subsidieverzoek;
- Onduidelijkheid rol gemeente bij afwijzingsgronden.

De gemeente Berkelland reageert namens een aantal Achterhoekse gemeenten, namelijk de gemeente Bronckhorst, Aalten, Oost Gelre, Winterswijk, Oude IJsselstreek en Doetinchem.

Geurscore

Een gemeente stelt de vraag of voormalige agrarische bedrijfswoningen en plattelandswoningen onder de definitie geurgevoelig object voor toepassing van deze regeling kunnen worden gerekend. Drie gemeenten pleiten om aan te sluiten bij de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) en alle gebouwen bedoeld voor menselijk verblijf te betrekken bij de geurscore. Daarnaast verwachten deze gemeenten dat de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) verantwoordelijk is voor de berekening van de geurscore, hierin is bij de gemeente geen rekening gehouden in budget en planning.

De Omgevingsdienst Achterhoek stelt de vraag hoe de geurscore achter de komma wordt afgerond, hoort een geurbelasting van 2,94 bij categorie A en een geurbelasting van 2,96 bij categorie B? Daarnaast geeft de Omgevingsdienst aan dat varkenshouderijen met een hoge geurbelasting en weinig geurgevoelige objecten in de omgeving een relatief lage score krijgen, terwijl varkenshouderijen met in verhouding een lage geurbelasting en veel geurgevoelige objecten in de buurt een hoge score krijgen. De vrees bestaat dat door deze systematiek de echte geurknelpunten onvoldoende scores om voor subsidieverstrekking in aanmerking te komen.

Vereisten

Sloop

Een gemeente stelt de vraag hoe om te gaan met gebouwen die slechts gedeeltelijk voor het houden van varkens zijn gebruikt, moeten die gedeeltelijk worden gesloopt? Mogen gebouwen die een goede herbestemmingsfunctie kunnen krijgen buiten de sloopverplichting vallen? Tot slot wordt de vraag gesteld of de minister nog een aanvullende (maatwerk)regeling overweegt, zodat varkenshouders met asbest in de gebouwen op een goede wijze hun bedrijf kunnen staken en de stallen met asbest kunnen slopen.

De gemeente Putten geeft aan dat het niet realistisch is om van een ondernemer te eisen dat de bebouwing op het perceel binnen 14 maanden gesloopt moet zijn, voor het bestemmingsplan om tot functieverandering te komen onherroepelijk is. Dit geldt ook voor het intrekken van de milieuvergunning of -melding.

De Omgevingsdienst Achterhoek geeft aan dat het slopen van de stallen niet wenselijk is in het geval de ondernemer een andere goede bestemming aan het gebouw kan geven.

De Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant vraagt aandacht voor de Wet natuurbescherming. De Omgevingsdienst geeft aan dat deelnemende bedrijven direct moeten beginnen met het laten uitvoeren van ecologisch onderzoek naar aanwezige soorten. Bij mogelijk aanwezige vleermuizen moet jaarrond onderzoek worden gedaan en is mogelijk een ontheffing nodig voor de sloop van de stallen. Hierdoor bestaat de kans dat de termijn van 14 maanden voor de sloop in deze gevallen niet wordt gehaald.

Openstellingsperiode

Planning van de regeling

Drie gemeenten geven aan om twee redenen de planning van de regeling bezwaarlijk te vinden. Ten eerste doordat de periode tussen bekend worden van de regeling en openstelling erg kort is. Ten tweede wordt de definitieve regeling vlak voor de vakantieperiode gepubliceerd. Hierbij is een reële kans dat de agrarische ondernemers vanwege de vakantieperiode niet de informatie (kunnen) krijgen die ze nodig hebben. Daarom zijn deze gemeenten van mening dat de combinatie van beperkte tijd en openstelling in de zomerperiode ongeschikt is. De openstelling zou tenminste 2 maanden later dienen te starten, of 2 maanden langer moeten duren.

De gemeente Putten geeft aan dat de termijn tussen het definitief worden van de regeling en de sluitingsdatum van het indienen van een aanvraag naar hun mening veel te kort is.

De gemeente Hof van Twente geeft aan dat het van belang is om goed te kijken naar de praktische haalbaarheid van de gestelde termijnen in Artikel 5.

Periode tussen openstelling en antwoord op subsidieverzoek

Drie gemeenten geven aan dat in de regeling geen maximum tijdspanne is opgenomen tussen einddatum van de subsidieopenstelling en het bericht dat de aanvrager krijgt over de toekenning of afwijzing van subsidie. De gemeenten pleiten ervoor om wel een periode op te nemen voor een antwoord op de subsidie aanvraag.

Verdeling subsidieplafond

Ruimtelijke verdeling subsidiegelden

De gemeente Bunschoten (provincie Utrecht) vraagt aandacht voor een goede, ruimtelijk gespreide verdeling van de beschikbare subsidiegelden. De gemeente Hof van Twente (provincie Overijssel) pleit tevens voor een ruimtelijke verdeling van het beschikbare budget en verzoekt om in ieder geval een substantieel deel van het totale budget te reserveren voor concentratiegebied Oost, zodat niet alleen in het zuidelijke concentratiegebied de geuroverlast wordt opgelost.

De gemeente Berkelland pleit namens meerdere Achterhoekse plattelandsgemeenten voor een ruimtelijke onderverdeling van het beschikbare budget en verzoekt om minimaal €50 miljoen te reserveren voor concentratiegebied Oost. In dat gebied liggen 119 gemeenten en gevraagd wordt om hier een zelfstandige ranking op uit te voeren, zodat niet alleen in de provincie Noord-Brabant de geuroverlast wordt opgelost.

Aantal tranches

Een gemeente stelt de vraag of er inderdaad geen tweede tranche volgt of dat op basis van mogelijke onder- of over-inschrijving toch nog een tweede tranche volgt.

Drie gemeenten geven aan dat de animo onder varkenshouders om mee te doen moeilijk is in te schatten en pleiten opnieuw voor het splitsen van de regeling in twee tranches.

Een andere gemeente geeft aan het jammer te vinden dat er niet meer tranches zijn, zoals oorspronkelijk het plan was.

Flankerend beleid

Flankerend beleid

Een gemeente stelt de vraag of wordt voorzien in een (financieel) vangnet voor ondernemers die wel de eerste stappen richting stoppen zetten, maar die niet in aanmerking komen voor een subsidie. Daarnaast wordt de vraag gesteld of naast de Srv gestapeld kan worden met regionale maatregelen, zoals VAB en 'rood voor rood'.

Onduidelijkheid rol bevoegd gezag

Drie gemeenten geven aan dat controle van de afwijzingsgronden, genoemd in Artikel 6, punten 1b en 2 normaal gesproken bij de omgevingsdienst liggen. Niet duidelijk is of de omgevingsdienst voor de Srv een controlerende taak heeft op die afwijzingsgronden uit Artikel 6.

Overige

Overig

Een gemeente stelt de vraag of het houden van zoogkoeien ook onder intensieve veehouderij valt. Daarnaast wordt gevraagd hoe om te gaan met het houden van enkele geiten, konijnen en kippen,

naast het voortzetten van een niet-intensieve landbouwtak, aangezien deze dieren nog wel op de omgevingsvergunning worden vermeld. De Omgevingsdienst Achterhoek stelt dezelfde vragen. De gemeente Putten geeft aan het tegenstrijdig te vinden dat de subsidie alleen wordt gegeven voor de varkenstak en niet voor andere intensieve veehouderijtakken op het bedrijf, terwijl die ook beëindigd moeten worden. Dit is ruimtelijk niet gewenst. Indien gewenst kan volstaan worden met de voorwaarde dat de ontstane milieuruimte niet mag worden benut door het uitbreiden van de andere intensieve veehouderijtakken op het bedrijf.

De Omgevingsdienst Achterhoek stelt de vraag of de op de varkenshouderij gebruikte huisvestingssystemen feitelijk of op papier moeten voldoen aan het Besluit emissiearme huisvesting.

2.4 Burgers en omwonenden

De zienswijzen zijn afkomstig van de volgende participanten: twee burgers (waarvan één openbaar) en vier omwonenden (waarvan één openbaar).

Geurscore

Een omwonende verzoekt om in de Srv aan te sluiten bij wat de Wgv zegt over het begrip *geurgevoelig object* en onder andere ook bedrijfswoningen in de regeling te betrekken die niets van doen hebben of gehad hebben met veehouderij.

Een andere omwonende geeft aan dat volgens de huidige definitie van een geurgevoelig object de woning bij een akkerbouw- of (glas)tuinbouwbedrijf niet wordt aangemerkt als geurgevoelig object. Dit lijkt deze omwonende niet terecht, aangezien op deze bedrijven geen dieren worden gehouden en geen verspreiding van geur plaatsvindt.

Een omwonende schrijft dat de mate van geuroverlast op een omwonende bepaalt of en hoeveel subsidie een varkenshouderij krijgt als deze wil stoppen. Hoe meer stank een bedrijf jarenlang heeft geproduceerd op de omwonenden, zoveel eerder kan een stopper subsidie krijgen. De omwonende verzoekt om ook een ruimhartige regeling voor omwonenden te maken die in een overbelaste situatie zitten en waarbij het stankoverlast-gevende varkensbedrijf niet stopt.

Een omwonende adviseert om geen verschil meer te maken in de geurnorm in het buitengebied, maar één norm te maken. Daarnaast adviseert de participant om de 50/50% regeling uit de Wet geurhinder en veehouderij te schrappen, omdat deze regeling zorgt dat de onrechtmatige stankoverlast blijft gehandhaafd. De participant adviseert ook om nieuwe geur reducerende maatregelen alleen toe te staan als die technieken bewezen zijn.

Overige

Sturende rol overheid

Een omwonende geeft aan het conceptplan toe te juichen, maar vindt de subsidieregeling vrijblijvend en ziet graag dat bijvoorbeeld de gemeente hier een actievere/meer dwingende rol in zou spelen. De omwonende hoopt op meer concrete stemmen van de overheid om haar burgers te beschermen en het woongenot te vergroten.

Overig

Een burger is het niet eens met de inzet van veel belastinggeld voor alleen de varkenshouderij. Een burger uit Noord-Nederland is blij voor de varkenshouders dat er een regeling komt. Een omwonende uit het oostelijke deel van de provincie Noord-Brabant verzoekt tot sluiting van een specifieke varkenshouderij.

2.5 Milieuorganisaties voor omwonenden

De reacties zijn afkomstig van de volgende participanten: Burgerwerkgroep max5odeur en de Brabantse Milieufederatie. De Brabantse Milieufederatie reageert namens Natuur & Milieu en de Limburgse, Gelderse en Brabantse Natuur- en Milieufederaties.

Doelstelling regeling

Burgerwerkgroep max5odeur geeft aan dat de doelstelling van de regeling niet meetbaar is gemaakt. Onduidelijk is hoe vastgesteld wordt of de geuroverlast in veedichte gebieden daadwerkelijk is afgenomen, waar de overlast is afgenomen en met welk percentage.

Geurscore

Burgerwerkgroep max5odeur geeft aan dat de overlast onvoldoende wordt bepaald en dat er wordt uitgegaan van achterhaalde berekening systematieken. De overlast wordt bovendien onvoldoende bepaald, doordat er geen cumulatieve berekeningen worden uitgevoerd bij de vaststelling van de geurscore. De burgerwerkgroep dringt erop aan om over de geurscores in overleg te treden met GGD/GHOR. De burgerwerkgroep doet daarnaast nog een aantal aanbevelingen, waaronder:

- Voeg een overzicht toe van overlastgebieden;
- Saneringsplicht koppelen aan stankoverbelaste situaties boven de 2.0 OU/m³ (bebouwde kom) en 8,0 OU/m³ (buitengebied).

Subsidiebedrag

Financiële middelen regeling

De Brabantse Milieufederatie steunt het doel van het op korte termijn verminderen van geuroverlast door varkenshouderijen in veedichte gebieden en roept op om de regeling uit te breiden met meer financiële middelen, zodat meer varkensboeren die niet mee kunnen of willen bewegen in de transitie gebruik kunnen maken van deze regeling.

Overige

Sturende rol overheid

Burgerwerkgroep max5odeur betreurt het ten zeerste dat de sanering van de overbelaste situaties gebaseerd is op vrijwilligheid. De burgerwerkgroep mist een sturende rol van de overheid.

Daardoor blijven er talrijke overbelaste situaties bestaan.

De Brabantse Milieufederatie roept op om een deadline vast te stellen waarop alle stankoverlast (met een maximum van 14 odeur in concentratiegebieden en 8 daarbuiten) verplicht opgelost moet zijn. De warme saneringsgelden, inclusief de €40 miljoen voor innovatie, kunnen dan ingezet worden om te helpen dat doel te bereiken.

Overig

Burgerwerkgroep max5odeur doet de aanbeveling om de 50/50% regeling uit de Wet Geurhinder en Veehouderij te halen. De Brabantse Milieufederatie geeft tevens aan dat de 50/50% regeling dient te worden afgeschaft of dat ervoor moet worden gezorgd dat het alleen ingezet mag worden als de uitkomst is dat de stankbelasting beneden het plafond komt.

De Brabantse Milieufederatie beveelt aan om niet alleen naar stankoverlast te kijken, maar ook voorrang te verlenen voor sanering aan bedrijven die zowel stankoverlast als stikstofoverbelasting veroorzaken. Hierbij moet van deelnemende bedrijven ook de vergunning Wet natuurbescherming ingetrokken worden.

3 Reactie LNV

In dit hoofdstuk wordt de beleidsmatige reactie vanuit LNV op de ingebrachte zienswijzen gegeven. Gezien het aantal reacties wordt niet op elke individuele zienswijze gereageerd. Naar aanleiding van de zienswijzen zijn een aantal wijzigingen in de regeling aangebracht. Daarnaast is de toelichting op enkele punten aangescherpt en verhelderd, om zo op gestelde vragen antwoord te geven. Tot slot worden op de webpagina van Rijksoverheid.nl relevante en veel voorkomende vragen beantwoord.

Doelstelling

Het kabinet heeft besloten tot een sanering op basis van vrijwillige aanmelding. De eerste resultaten worden in 2021 verwacht. In de geplande ex post evaluatie van de regeling wordt duidelijk of de doelstelling van de regeling behaald is, namelijk het terugdringen van geuroverlast voor omwonenden door varkenshouderijlocaties in veedichte gebieden. De resultaten van de ex post evaluatie worden kenbaar gemaakt aan de Tweede Kamer.

Geurscore

Het aangrijpingspunt voor de regeling is om de geurbelasting van individuele varkenshouderijlocaties op omwonenden in de directe omgeving te verminderen. Het gaat daarbij om de actuele (en niet de vergunde) geurbelasting op *geurgevoelige objecten* in een straal van 1.000 meter rond de productielocatie, uitgedrukt in een *geurscore*.

Op het gebied van de geurgevoelige objecten die meetellen in het bepalen van de geurscore wordt de regeling aangepast. Onder een geurgevoelig object wordt in het kader van de regeling een woning verstaan die gebruikt wordt voor permanente bewoning, zijnde een woning die in de Basisregistratie adressen en gebouwen is vermeld als verblijfsobject met een woonfunctie, met uitzondering van woningen die zijn gelegen op een locatie met een veehouderijbestemming. Uitsluitend verblijfsobjecten met een woonfunctie die zich binnen een straal van 1.000 meter van een varkenshouderijlocatie bevinden, worden betrokken bij de bepaling van de geurscore. De geurscore heeft geen betrekking op bedrijfswoningen van veehouderijondernemingen, omdat hierbij in veel gevallen sprake is van geurhinder van de eigen onderneming. Recreatieobjecten worden niet meegenomen in het bepalen van de geurscore. Het doel van de regeling is om de geuroverlast voor omwonende burgers te beperken. Het is daarbij van belang dat het om geurgevoelige objecten gaat, die permanent bewoond worden door eenzelfde groep bewoners die daardoor langdurig worden blootgesteld aan geur. Daarnaast verschilt het per gemeente welke bepalingen voor recreatieobjecten gelden in de bestemmingsplannen. Dit maakt de uitvoering zeer ingewikkeld en tijdrovend. De methodiek van de geurscore is uitsluitend van toepassing in het kader van deze regeling.

De mate van geuroverlast bepaalt niet hoeveel subsidie een stoppende varkenshouder krijgt. Daarnaast is het niet zo dat hoe meer stank een varkenshouderij heeft 'geproduceerd', zoveel eerder subsidie kan krijgen. De hoogte van de subsidie is afhankelijk van het aantal m² van de betreffende varkenshouderij, de leeftijd van de stal, het aantal in te leveren varkensseenheden en de op dat moment geldende marktprijs van deze varkensseenheden.

De subsidieregeling ziet niet op vigerende regelgeving, zoals de Wet geurhinder en veehouderij.

Concentratiegebied

Concentratiegebieden Zuid en -Oost zijn aangegeven in bijlage I bij de Meststoffenwet. In de betreffende bijlage zijn de gemeenten benoemd die op 1 januari 1997 concentratiegebieden Zuid en Oost vormden. Varkenshouders uit deze gebieden kunnen mee doen aan de Srv. Sindsdien zijn de grenzen van veel gemeenten gewijzigd als gevolg van samenvoegingen en/of herindelingen. Om te bepalen of een varkenshouderijlocatie is gelegen in concentratiegebied Zuid of -Oost is de lijst met gemeenten uit bijlage I van de Meststoffenwet daarom niet doorslaggevend. Om te bepalen of een varkenshouderijlocatie binnen het concentratiegebied valt, wordt gebruik gemaakt van de postcode van de varkenshouderijlocatie waarvoor subsidie wordt aangevraagd.

Sloop

Om te voorkomen dat de Srv bijdraagt aan het proces van verrommeling van het platteland en om de duurzame beëindiging van de veehouderijactiviteiten op de betreffende locatie te borgen, wordt vereist dat de subsidieontvanger alle voor de varkenshouderij gebruikte gebouwen en bouwwerken op de betreffende productielocatie, zijnde varkensstallen, voer- en mestsilos en mestkelders, laat slopen en dat het sloopafval en puin van de productielocatie worden afgevoerd. Zoals vermeld dient de sloop maximaal 14 maanden na subsidieverstreking gerealiseerd te zijn. Vanuit de staatssteunkaders is geen mogelijkheid om ruimte te bieden voor vrijstelling van de sloopverplichting indien sprake is van mogelijke herbesteding van gebouwen en bouwwerken op de te saneren locatie.

In voorkomende gevallen dat ecologisch onderzoek moet plaatsvinden, bijvoorbeeld in het kader van de Wet Natuurbescherming, is maatwerk nodig.

Termijnen en planning

De conceptregeling is op 2 mei 2019 formeel genotificeerd. De termijn voor het nemen van een besluit door de Europese Commissie (EC) is twee maanden na notificatie. Deze termijn wordt verlengd op het moment dat de EC de indienende lidstaat om extra informatie verzoekt. Vanwege een verzoek om aanvullende informatie, die Nederland heeft verstrekt, heeft de EC op 10 oktober 2019 besloten dat de Srv verenigbaar is met de interne markt en dat er vanuit staatssteunoptiek geen bezwaar is tegen de vaststelling van deze regeling. De Srv is op 11 oktober 2019 gepubliceerd in de Staatscourant en wordt per 25 november 2019 tot 15 januari 2020 opengesteld. Om varkenshouders voldoende tijd te geven om een zorgvuldige afweging te maken, zit er enige tijd tussen publicatie in de Staatscourant en openstelling van de Srv.

In voorkomende gevallen is sprake van maatwerk in het flankerend beleid, bijvoorbeeld op het gebied van herbesteding. Hiervoor is het bevoegd gezag verantwoordelijk.

Bestuurlijk is afgesproken om uit te gaan van één tranche bij openstelling van de regeling. In het kader van Urgenda zal € 10 miljoen beschikbaar worden gesteld als tegemoetkoming in de extra organisatie- en uitvoeringslasten bij het bevoegd gezag.

Voor zeugenbedrijven en vleesvarkensbedrijven is de periode van 8 maanden voor het afvoeren van dieren voldoende. Voor een gesloten bedrijf is een periode van 10 maanden nodig om op de gebruikelijke wijze 'leeg te draaien'. Het is voor een gesloten bedrijf echter niet noodzakelijk om alle biggen op het bedrijf zelf af te mesten. De varkenshouder kan, om te voldoen aan de 8 maandentermijn in de Srv, ervoor kiezen om een deel van de biggen als gespeende biggen te verkopen aan vleesvarkensbedrijven. Dat moet eenmalig worden georganiseerd.

Subsidiebedrag

Op grond van de regeling wordt de actuele waarde van de varkensstal vastgesteld op basis van de oppervlakte en de levensduur van de romp, uitgedrukt in jaren en maanden. De levensduur betreft de periode tussen het eerste moment van ingebruikname van de betreffende stal, zijnde het tijdstip waarop voor de eerste maal landbouwhuisdieren in de stal werden gehouden en het tijdstip waarop sprake is van de onomkeerbare sluiting van de varkenshouderijlocatie, als bedoeld in artikel 4 van de regeling. De oppervlakte van de romp wordt bepaald door de buitenmaat van de varkensstallen. Dit geldt ook voor etagestallen en parterrestallen.

De vervangingswaarde van een varkensstal kan afgeleid worden van de in de KWIN Veehouderij opgenomen normbedragen (per m²) voor nieuwbouw van een vleesvarkens- en zeugenstal¹. In deze normbedragen zijn de kosten voor een onder meer mestkelders, voersilos, hygiënesluizen en kantooruimte meegenomen.

In de forfaitaire vervangingswaarde van €470,- per m² zijn over de afschrijvingstermijn van 40 jaar kosten voor herinvestering en renovatie van de afbouw van gemiddeld €200,- per m² (iedere 20 jaar) en van de inrichting van gemiddeld €100,- per m² (iedere 10 jaar) meegenomen. Als gevolg

---

¹ Kwantitatieve Informatie Veehouderij (KWIN) 2017-2018, Wageningen Livestock Research.

van de periodieke herinvesteringen en renovaties bedraagt de actuele waarde (de marktwaarde) van een varkensstal na de afschrijvingstermijn van 40 jaar in de praktijk geen nul. Doordat de kosten voor herinvestering en renovatie zijn meegerekend in de forfaitaire vervangingswaarde, wordt de datum van ingebruikname van de betreffende stal niet aangepast naar het moment van renovatie.

Onder administratieve lasten worden verstaan de kosten die bedrijven moeten maken om te kunnen voldoen aan informatieverplichtingen die voortvloeien uit wet- en regelgeving. Bij de berekeningen is gebruik gemaakt van de lijst met standaarduurtarieven uit bijlage IV.D van het Handboek Meting Regeldrukkosten (zie www.atr-regeldruk.nl).

Het ruimtelijk verdelen van het subsidiebedrag per concentratiegebied draagt niet bij aan de doelmatigheid van de regeling. Het doel is namelijk het verminderen van geuroverlast voor omwonenden.

Ophoging van het budget met € 60 miljoen tot in totaal € 180 miljoen ('subsidieplafond') in het kader van de Urgenda-uitspraak leidt ertoe dat naar schatting 300 in plaats van 200 bedrijfslocaties voor een subsidie in aanmerking kunnen komen.

Definitieve en onomkeerbare sluiting

Gezien de Europese staatssteunkaders is het niet mogelijk om een termijn te verbinden aan de wettelijk verbindende toezegging van de varkenshouder dat de sluiting definitief en onomkeerbaar is en dat hij niet op een andere plaats een nieuwe varkenshouderijlocatie in gebruik zal gaan nemen.

Herinvesteringsreserve

De opbrengst bij vervreemding/verlies van de bedrijfsmiddelen kan in principe – als aan de voorwaarden daartoe wordt voldaan - in de herinvesteringsreserve (HIR) worden betrokken. De Srv zal per 1 januari 2020 in artikel 12a Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001 worden opgenomen. Hierdoor hebben deelnemende varkenshouders ruimere mogelijkheden voor het afboeken van de HIR.

De subsidie is uitdrukkelijk bedoeld om het verlies als gevolg van het doorhalen van varkensrechten en het verlies van waarde van de te slopen gebruikte gebouwen en bouwwerken te compenseren. Ten aanzien van de te slopen gebouwen en bouwwerken wordt dit berekend op basis van de gecorrigeerde vervangingswaarde van de stallen, wat een maat is voor de herbouwwaarde van de objecten. De bijdrage is daarom niet toerekenbaar aan enige waardeverandering van grond, dan wel van de ondergrond van de gebouwen en bouwwerken, zo van een waardeverandering al sprake zou zijn.

Bijlage 1: Overzichtstabel zienswijzen publieke internetconsultatie

Nr.	Datum binnenkomst	Naam	Categorie	Openbaar	Reactie
1	3-5-2019	Gemeente Bunschoten (J.M. Stijger)	Gemeente	Ja	<p>Geachte heer, mevrouw,</p> <p>Graag willen wij kort reageren op de nieuwe "subsidieregeling sanering varkenshouderijen".</p> <p>In het kader van deze internetconsultatie vragen wij uw aandacht voor de verdeling van de gelden tussen de regio's. Op basis van de systematiek van de subsidieregeling verwachten wij dat slechts grote varkenshouderijen in Brabant en Gelderland in aanmerking komen. In de provincie Utrecht is het aantal varkenshouderijen in verhouding kleiner en zijn deze bedrijven over het algemeen minder groot. Toch spelen er juist in deze provincie veel ontwikkelingen vanwege de toenemende mobiliteit, bedrijvigheid en woningbouwopgave. Hierbij neemt de druk op schone lucht toe. Daarom vragen wij u aandacht te hebben voor een goede, ruimtelijk gespreide, verdeling van de beschikbare subsidiegelden.</p> <p>Met vriendelijke groet, Judith Stijger Gemeente Bunschoten Beleidsmedewerker milieu</p> <p>JUDITH STIJGER Beleidsmedewerker Milieu 033 2991 457</p> <p>033 2991 411 www.bunschoten.nl /gembunschoten @gembunschoten</p>
2	6-5-2019	N.v.t.	Burger	Nee	Niet-openbare reactie.
3	9-5-2019	N.v.t.	Omwonende	Nee	Niet-openbare reactie.

4	10-5-2019	Frans Nouws bv	Varkenshouder	Ja	<p>Geachte,</p> <p>Mijn inziens is de subsidie niet voor alle varkensstallen toereikend. Het probleem is echter dat stallen die de laatste jaren zijn gerenoveerd en/of aangepast naar de nieuwste ontwikkelingen geen rekening mee wordt gehouden. Terwijl de verbouwingskosten/renovatie van bestaande varkensstallen 200 tot 250 euro per m² vaak voorkomt. Denk aan vernieuwing van hok inrichting, roosters, vloeren, voersystemen, ventilatie plafonds, klimaat apparatuur en het plaatsen van luchtkanalen en luchtwassers.</p> <p>Dat betekent dat deze stallen niet mee zullen doen aan de regeling, omdat het alsnog een enorme kapitaalvernietiging is. Wat er gaat gebeuren is dat vrij nieuwe varkensstallen aan de regeling mee kunnen doen en oude afgeschreven stallen waar geen renovatie heeft plaats gevonden.</p> <p>Voor de laatste groep zijn over het algemeen stallen die toch al binnen enkele jaren op de sloop agenda stonden!</p> <p>Het zou beter zijn dat er naast onderstaande tabel "gecorrigeerde vervangingswaarde" ook een tabel komt waar renovatie van stallen op de zelfde wijze wordt berekend. En dan wel de uitkomsten bij elkaar optellen.</p> <p>Leeftijd stal 0 5 10 15 20 25 30 35 40*</p> <p>Gecorrigeerde vervangingswaarde</p> <p>€ 470 € 423 € 376 € 329 € 282 € 235 € 188 € 141 € 94</p> <p>Relatieve waarde 100% 90% 80% 70% 60% 50% 40% 30% 20%</p> <p>Tabel 3: Gecorrigeerde vervangingswaarde (in euro's per vierkante</p>
---	-----------	----------------	---------------	----	--

					meter staloppervlakte). * Actuele waarde na afschrijving (AWA): € 94,- per m ² .
5	12-5-2019	N.v.t.	Varkenshouder	Nee	Niet-openbare reactie.
6	13-5-2019	Van Stee Agri (Ing. M.H. van Stee)	Burger	Ja	Ik vind het heel goed dat de subsidieregeling sanering varkenshouderijen er gaat komen. Ik heb zelf in 1969 stage gelopen op een varkenshouderijbedrijf in Grubbenvorst. Samen met de ondernemer ben ik toen naar een vergadering geweest waar mensen uit Den Haag via de Rijkslandbouwvoorlichtingsdienst kwamen spreken hoe de de varkens- en kippen houderij zich moest ontwikkelen. Er moest produktieverhoging komen per bedrijf en per persoon. Ik kan me nog twee vragen uit de zaal zeer goed herinneren omdat die mij als 18 jarige student door de ziel sneden. Mensen stonden toen niet gemakkelijk op om een vraag te stellen. Vraag 1: "Wanneer we hier zoveel produktieverhoging willen realiseren dan hebben we toch veel te kort voer voor al die varkens en kippen". Antwoord: "We hebben een stuk grond zo groot als Nederland in de Verenigde Staten liggen. We hebben mammothtankers. Waar praat u over." Vraag 2: "Als we de kant opgaan zoals u nu schetst met produktieverhoging dan krijgen we toch veel te veel mest hier in de Peel ". Antwoord: "U, die op de armste grond van Nederland zit, u kunt nu eindelijk een beetje welvaart krijgen door deze mest". We hebben de resultaten gezien. Toen , in 1969, had men het beste voor met de mensen. Dat dit geleid heeft tot een goedkoop voedselpakket is duidelijk maar de bijverschijnselen worden anno 2019 niet meer geaccepteerd. Daarom ben ik heel blij voor de varkenshouders dat er een regeling komt. Ik ben zelf akkerbouwer in Noord Nederland
7	13-5-2019	N.v.t.	Varkenshouder	Nee	Niet-openbare reactie.
8	13-5-2019	N.v.t.	Varkenshouder	Nee	Niet-openbare reactie.
9	20-5-2019	N.v.t.	Gemeente	Nee	Niet-openbare reactie.
10	20-5-2019	N.v.t.	Varkenshouder	Nee	Niet-openbare reactie.

11	22-5-2019	Rombou (drs. R.A.M. van Woerden)	Adviesbureau	Ja	<p>Voor de berekening van de geurscore is van essentieel welke geurgevoelige objecten meetellen. De definities in de regeling zijn nog onvoldoende duidelijk. Verdere verduidelijking is nodig omdat de definitie afwijkt van de begripsbepaling in de Wet geurhinder en veehouderij die voor vergunningverlening is (en wordt) gebruikt. Belangrijk verschillen zijn dat bij vergunningverlening een woning die voorheen onderdeel was van een andere veehouderij minder bescherming toekomt (vaste afstand, meestal 50 meter). Deze woningen kunnen dus op zeer korte afstand van een varkenshouderij liggen en tellen zwaar mee in de berekening van de geurscore. Voor de subsidieregeling tellen deze woningen wel mee omdat de BAG en planologische status bepalend is. Voor de berekening van de geurscore tellen bedrijfswoningen van een 'landbouwonderneming' niet mee. In de Wet geurhinder en veehouderij (artikel 3 tweede lid) krijgt een 'geurgevoelig object dat onderdeel uitmaakt van een andere veehouderij' of dat voorheen tot een andere 'veehouderij' behoorde een andere bescherming. Een bedrijfswoning bij een akkerbouwbedrijf krijgt dezelfde bescherming tegen geurhinder als een burgerwoning. Het is op zich niet onjuist om in de subsidieregeling andere keuzes te maken over de geurgevoelige objecten die meetellen, maar het moet dan wel duidelijk zijn wat de achterliggende argumenten daarvoor zijn en het moet eenduidig zijn welke ggo's worden bedoeld.</p> <p>Uit de subsidieregeling: In artikel 1 (begripsomschrijvingen) van de (concept)regeling staat het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> - geurgevoelig object: een in de Basisregistratie adressen en gebouwen opgenomen verblijfsobject met een woonfunctie, dat niet een bedrijfswoning is van een landbouwonderneming; - geurscore: een maat voor de omvang van de geurbelasting van een varkenshouderijlocatie op geurgevoelige objecten in de omgeving van de varkenshouderijlocatie, zoals bepaald op grond van artikel 2; <p>In de toelichting bij artikel 1 staat:</p>
----	-----------	----------------------------------	--------------	----	---

					<p>Geurgevoelig object</p> <p>Als geurgevoelig object worden alleen aangemerkt woningen die in de Basisregistratie adressen en gebouwen van het Kadaster zijn vermeld als verblijfsobject met een woonfunctie, met uitzondering van woningen op locaties met een agrarische bestemming. Of sprake is van een agrarische bestemming kan worden afgeleid uit planologische informatie. De beperking tot objecten met een woonfunctie doet recht aan het doel van de regeling, namelijk het verminderen van geuroverlast voor omwonenden.</p>
12	23-5-2019	Omgevingsdienst Achterhoek (M. Daalwijk)	Omgevingsdienst	Ja	Pdf document, zie website internetconsultatie voor inhoudelijke reactie.
13	23-5-2019	Gemeente Barneveld (K. Koekkoek)	Gemeente	Ja	Pdf document, zie website internetconsultatie voor inhoudelijke reactie.
14	23-5-2019	OMWB (H.M.E. Suntjens)	Omgevingsdienst	Ja	<p>Wij missen in het hele verhaal de aandacht voor de Wet natuurbescherming.</p> <p>Gebiedsbescherming: Deelnemende bedrijven zullen ook hun vergunning Wnb moeten laten intrekken.</p> <p>Soortenbescherming: Deelnemende bedrijven moeten gelijk beginnen met het laten uitvoeren van ecologisch onderzoek naar aanwezige soorten. Bij mogelijk aanwezige vleermuizen moet jaarrond onderzoek worden gedaan en is mogelijk een ontheffing benodigd voor de sloop van de stallen. Gereede kans dat de termijn van 14 maanden voor de sloop in deze gevallen niet gehaald wordt. Hiervoor zou een uitzondering gemaakt moeten worden.</p>

15	24-5-2019	dhr. Jan Willems	Omwonende	Ja	Verzoeken met spoed tot sluiting van varkenshouderij Jovar, Schuifelenberg 19, 5411LL te Zeeland, gem. Landerd. Dit bedrijf, gehuisvest in verouderde schuren, produceert al jaren een doordringende chemische stank, welke ademklachten en hoofdpijn veroorzaakt. Bovendien komt er een doordringend gedreun uit het bedrijf, vaak tot diep in de nacht. Bij koude is soms waar te nemen, dat kwaadaardige uitstoot, zich soms 10-tallen meters verplaatst. Ik vrees voor gezondheid van passerende kinderen en ook voor de te nuttigen gewassen... Reeds 100-en meldingen zijn gedaan bij de Milieu Klachten Centrale te Den Bosch, die deze weer doorgeeft aan gem. Landerd. Helaas laat het gemeentebestuur het bij een enkele waarschuwing, terwijl ook op het andere bedrijf van deze firma veelvuldig overtredingen plaats vonden. De gemeente Landerd handhaaft echter nimmer!!! Ik acht absoluut ontoelaatbaar en in strijd met de regels van goed bestuur, dat dit dubieuze varkensbedrijf, nog steeds wordt toegestaan op korte afstand van bewoners, waarvan er eerder reeds veel zijn getroffen door q-koorts. Vr. gr., J. Willems.
16	24-5-2019	VLB (mr. Ing. H.J. van den Kerkhof)	Adviesbureau	Ja	Pdf document, zie website internetconsultatie voor inhoudelijke reactie.
17	26-5-2019	Mts Tonnaer-Pijnenborg (Jos Tonnaer)	Varkenshouder	Ja	Waarom moet er perse gesloopt worden? Herbestemming van gebouwen is in feite ook onttrekking aan de functie in de varkenshouderij.
18	27-5-2019	N.v.t.	Varkenshouder	Nee	Niet-openbare reactie.
19	27-5-2019	N.v.t.	Varkenshouder	Nee	Niet-openbare reactie.
20	28-5-2019	N.v.t.	Omwonende	Nee	Niet-openbare reactie.
21	28-5-2019	ForFarmers FarmConsult (Dhr. A. Laarhuis)	Adviesbureau	Ja	Pdf document, zie website internetconsultatie voor inhoudelijke reactie.
22	28-5-2019	N.v.t.	Varkenshouder	Nee	Niet-openbare reactie.
23	28-5-2019	Countus accountants + adviseurs (A.J. Albers)	Adviesbureau	Ja	Pdf document, zie website internetconsultatie voor inhoudelijke reactie.

24	28-5-2019	Varkenshouder (Sanering varkenshouderij Frans Verhees)	Varkenshouder	Ja	Graag wil ik u het volgende probleem uit leggen voor mijn bedrijf. Ik heb op mijn bedrijf twee bouwblokken met een omgevingsvergunning voor die twee bouwblokken. Nu zou ik graag met een bouwblok met de sanerings regeling mee doen. Het is het bouwblok dat het dichtst bij woningen ligt en de meeste geur veroorzaakt. Zoals ik de regeling lees zou dit niet mogelijk zijn. Het moet toch ook mogelijk zijn dat er op dat bouwblok geen varkens meer gehouden worden en er een hoeveelheid geur weg genomen wordt uit de totale omgevingsvergunning van dat bouwblok waar ik dan met de sanerings regeling mee doe. Op dit bouwblok mogen uiteraard dan in de toekomst geen varkens meer gehouden worden. Op het andere bouwblok wel met een aangepaste omgevingsvergunning met de varkens die nu op dit bouwblok zitten. Graag zou ik dit in de regeling opgenomen zien worden zodat er weer een heleboel geur weg genomen wordt wat dicht bij de woningen in de buurt ligt. Gr Frans Verhees Mob 0627088327
25	28-5-2019	N.v.t.	Omwonende	Nee	Niet-openbare reactie.
26	28-5-2019	Gemeente Ede (K van Manen)	Gemeente	Ja	Pdf document, zie website internetconsultatie voor inhoudelijke reactie.
27	28-5-2019	Gemeente Putten (I Steunebrink)	Gemeente	Ja	Pdf document, zie website internetconsultatie voor inhoudelijke reactie.
28	29-5-2019	N.v.t.	Varkenshouder	Nee	Niet-openbare reactie.

29	29-5-2019	Gemeente Hof van Twente (Beleidsmedewerker Plattelandsontwikkeling W. Pasman)	Gemeente	Ja	<p>1. Verdeling van subsidie Er is 120 miljoen beschikbaar binnen deze regeling voor de concentratiegebieden zuid en oost, voor sanering/beëindigen van varkenshouderijen. Er zal op basis van een ranking bepaald worden aan welke geuroverbelaste situaties uiteindelijk subsidie zal worden verstrekt. Wij pleiten voor een ruimtelijke verdeling van het beschikbare budget. Wij verzoeken u in ieder geval een substantieel deel van het totale budget te reserveren voor concentratiegebied oost, zodat niet alleen in het zuidelijke concentratiegebied de geuroverlast wordt opgelost. In de zones rondom onze kleine en grote kernen zijn zeker geuroverbelaste situaties aanwezig, die voor knelpunten zorgen. Daarom vragen wij u aandacht te hebben voor een goede, ruimtelijk gespreide, verdeling van de beschikbare subsidiegelden (Artikel 13 van de regeling).</p> <p>2. Gestelde termijnen (artikel 5) Van belang is om goed te kijken naar de praktische haalbaarheid van de gestelde termijnen in artikel 5. In theorie is 8 maanden misschien wel een hele tijd, maar in de praktijk zal dit waarschijnlijk te kort zijn. Denk daarbij aan de cycli bij zeugenhouders, perioden van mestafzet etc.</p>
30	29-5-2019	Gemeente Berkelland (M.G. Mellink)	Gemeente	Ja	Pdf document, zie website internetconsultatie voor inhoudelijke reactie.
31	29-5-2019	N.v.t.	Adviesbureau	Nee	Niet-openbare reactie.
32	29-5-2019	ZLTO (A. de Brouwer)	ZLTO	Ja	Pdf document, zie website internetconsultatie voor inhoudelijke reactie.
33	30-5-2019	Burgerwerkgroep max5odeur (Jinke Hesterman)	Milieuorganisatie	Ja	Pdf document, zie website internetconsultatie voor inhoudelijke reactie.
34	30-5-2019	N.v.t.	Varkenshouder	Nee	Niet-openbare reactie.

35	31-5-2019	Wösten juridisch advies (mr. V. Wösten)	Adviesbureau	Ja	<p>Er dreigt andermaal een enorm bedrag aan gemeenschapsgeld aan de IV besteed te gaan worden. Dit kan niet worden gedaan dan nadat bezien is wat het resultaat is geweest van eerder beleid. De Reconstructiewet moet worden genoemd. Met de Reconstructiewet en reconstructieplannen is half Nederland planologisch opnieuw ingedeeld. De Reconstructiewet is uitgedraaid op een bestuurlijke drama. Daarvan is nooit een goede evaluatie beschikbaar gekomen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat was het doel? - Hoeveel heeft het gekost (incl. fte's ontwikkelen plannen)? - Welke problemen zijn opgelost? - Welke problemen zijn niet opgelost? - Welke nieuwe problemen zijn ontstaan door de LOG's? - Welke rol heeft het combi luchtwasser debacle daar in gespeeld? - Wat zijn oorzaken van mislukken Reconstructiewet? <p>Ook zijn minimaal 40 miljoen Euro besteed aan subsidie luchtwassers. Daarmee zijn ook combi LW gesubsidieerd die nu oorzaak blijken van geweldige stankoverlast.</p> <p>Geld spenderen aan IV sector kan pertinent niet uitsluitend worden gedaan op basis van vrijwilligheid. Deze uitgave op basis van vrijwillige deelname kan maatschappelijk niet worden verantwoord. Er dient een plicht tot sanering van tenminste stankoverbelaste situaties te worden opgenomen. Gemeenschapsgeld kan uitsluitend besteed worden in combinatie met een verplichte saneringsplicht. Indien enkel obv vrijwilligheid aanspraak kan worden gemaakt op gemeenschapsgeld, dan zullen hoofdzakelijk bedrijven aankloppen die toch al van plan waren te stoppen vanwege ontbrekend bedrijfsontwikkelingsperspectief.</p>
36	31-5-2019	Brabantse Milieufederatie (Yvette Osinga)	Milieuorganisatie	Ja	Pdf document, zie website internetconsultatie voor inhoudelijke reactie.

37	31-5-2019	Stichting Stimuland (M Arends)	Onafhankelijke netwerkorganisatie	Ja	Pdf document, zie website internetconsultatie voor inhoudelijke reactie.
38	31-5-2019	N.v.t.	Gemeente	Nee	Niet-openbare reactie.
39	31-5-2019	Producenten Organisatie Varkenshouderij (H.J.M. Boelrijk)	POV	Ja	Pdf document, zie website internetconsultatie voor inhoudelijke reactie.